

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje. Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 kronc, za pol in četrta leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin, za celo leto, za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 0 v. Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ljubljani, šolski poslopje št. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj ali tokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer. Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil inseratov: je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 43.

V Ptujju v nedeljo dne 24. oktobra 1909.

X. letnik.

Ljudstvu pravico!

Danes, dne 20. oktobra, stopi zopet avstrijska državna zbornica skupaj. Po pravici povedano, nismo imeli nikdar posebno visokega mnenja o pomenu in o delavnosti tega državnega zbora. Ako pogledamo, kako lepo, mirno in dostojno izvršuje n. pr. angleški ali francoski parlament svoje gospodarske in politične naloge, potem se pač — sramujemo. Kajti pri nas je bila državna zbornica doslej večidel le taborišče narodnjaško-prenapetih bojov. — češki lev je udrihal s svojimi krempļjami po klopeh, — in gospodarske potrebščine, po katerih je revno ljudstvo hropenelo, so ležale nerešene pod mizo. Zalostno je to in vendar resnično! Ko se je vpeljalo splošno in ednako volilno pravico, nadejali smo se vendar boljših razmer. Nadejali smo se jih, — ali prav kmalu smo jih zopet pokopali. Kajti v novo zbornico so prišli stari poslanci s starimi svojimi navadami in — zopet so ležale gospodarske potrebščine ljudstva nerešene pod mizo.

Zadnje državnozbornsko zasedanje pa je podalo nedvomno dva dokaza: prvič to, da so glavni hujakači in preprečitelji gospodarskega dela v vsem svojem mišljenju velezidajalski Čehi. Ti ljudje sanjajo o tistih „zlatih“ časih, ko še ni Radolf I. habzburški kralja Otokarja premagal. Pozabili so ti češki vsiljivci, da so postali pametni le ob nemških knjigah, bogati le z nemškim denarjem, močni le z nemško pomočjo. In zato se razprostirajo Čehi po vsej državi, zato igrajo povsod vlogo ježa v lisicini luknji, zato hočejo spreviti celo našo državo pod jarem češkega leva. Zadnje zasedanje državne zbornice pa je tudi v drugem oziru dokazalo, da so najnevarnejši zavezniki teh čeških, tolikokrat velezidajalskih rogoviležev naši — slovenski poslanci. Znano je, da stoji večina teh slovenskih državnih poslancev v taboru ljubljanskega klerikalizma. Ta klerikalizem vodi advokat dr. Šušteršič, tisti dr. Šušteršič, kateremu se je pred sodnjo dokazalo, da ima od žindre umazane roke“ ali z drugimi besedami povedano, da ni vse pošteno, kar visi na njem. Ta dr. Šušteršič je hotel v neovpajoči svoji predrznosti postati minister. Ker se mu to ni posrečilo, pridružil se je pa s svojimi prijatelji češkimi rogoviležem. In združeni so slovenski ter češki poslanci onemogočili gospodarsko delo v državnem zboru ter prisilili vlado, da je poslance dom.: poslala — lenobo pasti.

In paši so lenobo... Semtertija so napravili prvaško-klerikalni poslanci „shode“ in so pravili nezavednim volilem prave „ravbar-storije“ o svojem „delovanju“. Ti shodi so seveda bolj smešni nego resni. Kako bi zamogli tudi enega Piška resnim smatrati, ako zagovarja obstrukcijo v državnem zboru, — on, ki bi moral kot kmet edinc gospodarske težnje svojih volilec zastopati. Kako bi mogli vpoštevati govorčenje enega Roškarja, katerega ime je najbolj zaradi tega zaslovelo, ker je svoj čas lastno gospodinjstvo uestrelil. Kako bi zamogli računati s prazno slamo, katero mlati en Grafenauer po Koroškem, ko vendar vsak Korošec ve, da je ta

Grafenauer edino izvršitelj farovške komande... Ti shodi niso imeli torej res nobenega pomena. Ali medtem časom prišlo je zasedanje deželni zborov. In zdaj so isti prvaški poslanci nakrat tudi v deželnem zboru svojo obolost, svojo prenapetost in svoje preziranje gospodarskega dela pokazali. V koroškem deželnem zboru sicer niso mogli mnogo opraviti, kajti tam je ljvala Bogu velika večina poslancev napredno-gospodarskega prepričanja in nemški ter slovenski poslanci štejejo vse skupaj le 3/4 oseb. V koroškem deželnem zboru pa je Korošecva gospoda že prav neotesane nastopala in je z malenkostnimi narodnjakarskimi neumnostmi motila zborovanja. Bilo se je naravnost čuditi, da se te hujskajoče prvake ni na lici mesta kaznovalo, da se ni proti njim tako nastopalo, kakot so slovenski klerikalci v kranjskem deželnem zboru nastopali, namreč s surovo, brezobzirno silo.

Že to nastopanje prvaških poslancev v deželni zborih nam je dokaz, da ti ljudje nečesto odnehati. Dobro vedo, da je ta njihova politika naravnost proti vsakemu razumu, proti zdravi pameti, da je naravnost nesreča za ljudstvo in zločin, ki se ga izvršuje nad tem ljudstvom. Ali to je prvaškim poslancem vse eno. Ljudstvo z vsem svojim hropenjem, z vsemi svojimi potrebami in težnjami, — to ljudstvo, katerega vabijo v času volitve z nemogočimi obljubami na svoje limanice, — jim je zdaj deveta briga. Zaradi ljudskega trpljenja in ljudske bede ne spreminijo prvaški poslanci niti pičice svoje nesrečne politike... Dobro vejo tudi prvaški poslanci in voditelji, da je ta njih politika, vse to njihovo nastopanje tudi proticesarsko. Saj je vendar sam visolvas cesar izprogovoril besedo, da je ta prvaška politika škandal in sramota. Sam cesar je torej tej gospodi pritisnil pečat sramote na čelo. Ali vkljub temu, da se jim od same „lojalnosti“ in od samega „patriotizma“ kar sline cedijo, vkljub temu nasprotujejo v tem oziru cesarjevi volji in cesarjevi želji... In dobro vedo prvaški ti poslanci, da škoduje ta njih nastop celotni naši avstrijski domovini. Ali kaj je tem ljudem za to domovino? Saj so vendar sami na usta svojega krvavega Roškarja proglasili načelo, da hočejo kronovine razbiti, da so torej navadni deželni izdajalci. In v Ljubljani so izjavili, da se hočejo združiti s Kotarjem in Semlinom. Tako nam je nastop prvaških poslancev v deželni zborih dokaz, da hočejo tudi v državni zbornici boji!

Viharni časi se nam toraj bližajo. Državna zbornica bi imela grozovito veliko dela. K metje ne morejo več izhajati in potrebujejo odločne pomoči. Obrtniki propadajo, da je groza. Delavci še danes nimajo starostne preskrbe... Vse to in mnogo več bi morala državna zbornica storiti. Dela je gotovo dovolj... In vendar se bojimo, da bodo prvaški poslanci, združeni z raznimi malenkostmi, zopet razbili državno zbornico, — razbili zaradi ozlindranega ministerkega fraka in zaradi stranišnih napisov...

Bojimo se tega, kajti ti prvaški poslanci so pričeli že s silo groziti. V Ljubljani je rekel prvaški „duhovnik“ dr. Krek, da je za nasprotnike grobove dovolj prostora. In prvaški zaveznik Janca je grozil na Dunaju, da se bode z revoluciji nastopalo... Torej se hoče pravo strahovlado vpeljati...

In ljudska pravica?... Zdi se nam, da je — pokopana... Korošec in Grafenauer in Šušteršič so jo pokopali in navalili so nanjo veliki kamen... Ali bode ljudska pravica od mrtvih ostala?...

Ali si se že naročil na edini kmetški, neodvisni koledar, ki izhaja zdaj že tretje leto pod imenom

„Štajerčevi kmetški koledar.“

Ta koledar ima največ vsebine (krasne slike, izvršne gospodarske članke, lepe povesti, seznanje sejmov, kalendarij), stane pa razmeroma najmanj. Cena mu je namreč samo 60 v., s poštino vred pa 70 v.

Kdor hoče torej ta koledar zanesljivo dobiti, naj vpošije to malo svoto ali v gotovini, ali pa v markah. Kdor proda 10 izvodov koledarja, dobi enega zastonj.

Naprednjaki! Na delo za vaš koledar!

Politični pregled.

Državni zbor se je torej zopet sešel. 20. t. m. je bila prva seja, ki seveda nima še nobenega pomena. Šele v pr. hodnih dneh se bode pokazalo, ali je v tej zbornici delo mogoče ali ne. Sejo je otvoril ministerski predsednik baron Bienenrth; češki razgrajati Kloufačove vrste so pričeli seveda takoj tuliti in vpiti, kakor da bi bili v norišnici. Bienenrth je povabil najstarejšega poslanca Funke (nemški naprednjak), da prevzame predsedstvo, dokler se zbornica ne konstituirajo. Funke imel je daljši govor, v katerem je m. dr. dejal: „Država in ljudstva gledajo na nas in nas opozarjajo na našo dolžnost.“ Govornik je končal s „hoch“-klici na cesarja. Potem se je sejo na 48 ur zaključilo. Trajala je celih 20 minut.

Trozveza. Te dni se je praznovalo 30 letnico nemško-avstrijske zveze. Po bojih leta 1866 bila je ta zveza še sanje; zdaj pa je 30 let sem gotova istina. V vsakem oziru je imela ta zveza blagodejni vpliv. Zvezani velevlasti sta pritegnili poleg tega še Italijo v okvirju te zveze in vsvarili na ta način srednjo-evropsko alianco, ki je tako rekoč jamstvo za vzdržanje evropskega mira. Trozveza je trdna podlaga za razvitek evropske kulture, ona onemogoči krvave spremembe prejšnjih časov. Zato pozdravljaj vsak pravi človekoljub to obletnico iz vsega srca!